

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus Primus. De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

HENRICI ZOESII I. C.
 IN LIB. PRIMUM
 DECRETALIVM
 GREGORII IX. P. M.
 COMMENTARIUS.

TITULUS PRIMUS.
 De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

SUMMARIUM.

1. *Circa summam Trinitatem quid credendum.*
2. *Ecclesia novum fidei articulum non condit sed declarat.*
3. *Disputare de his, quae fidei sunt, non licet. Haereticis saxantur.*
4. *Pœna adversus transgressores etiam ab Imp. statuta.*
5. *Confessio fidei actu aliquo exteriori exprimens.*

Sacri juris doctrinam traditurus Pontifex, à Fide Catholica, & quæ ejus est objectum, Summa Trinitate sumit initium, quod sit forma, finis, & norma ipsius juris sacri: * circa quam non aliud à quoquam statuendum, aut credendum, quàm quod universalis Ecclesia, Scripturis sacris ac traditionibus Apostolicis, Spiritus sancti ministerio, ejusque lumine edocta, decrevit ac professâ est: veluti Deum essentia unum esse, in personis trium, Patrem scilicet & Filium & Spiritum sanctum, quem cum duabus prioribus personis Ecclesia Catholica credit *omnino*, id est ejusdem substantiæ, contra impium Arium. Cui rei, uti & aliis, quæ continentur Symbolo D. Athanasii, per œcumenica Concilia approbato, & quæ circa Sacramenta, aliaque declaravit Ecclesia & Fides servat Catholica, devotâ ac fideli confessione adferendum esse mandat Pontifex, *cap. 1. & 2. h. 1. & cap. 1. eodem in 6.* Nam cum privato intellectu divinum hoc mysterium adse-

qui non possumus, devotè tutius credimus quàm scrupulosè scrutamur, cum maximum sit stipendium credere, quod nescias.

Dico decrevit, non statuendo novum Fidei articulum, quod minimè concessum Ecclesiæ, aut ejus capiti Romano Pontifici, uti probant citati à Covar. *lib. 4. Var. resolus. cap. 14. num. 2.* sed latentem aut dubium declarando. Est enim Ecclesia firmissima regula, ad discernendum ac dijudicandum, fidei quid sit nec ne. Unde Augustinus, Ego, inquit, *Evangelio non crederem; nisi me Ecclesia Catholica commoveret auctoritas.* * Ut magnæ temeritatis sint arguendi quidam tenebriones, quorum hoc avum est fertile, excitati non studio veritatis, sed vanæ ambitionis stimulis aut odio, vindictæ lucrative cupiditate, privatim disputantes, & in dubium revocantes ea, quæ semel rectè sunt definita; ipsi ingressi viam erroris, alios ad eandem trahentes. Quæ res non est citra sacrilegium: cum enim iustar facti legi habeatur, disputare, an quem ad munus aliquod elegit Imperator, sit dignus, quidni disputare de his, quæ sunt fidei, semel rectè definita? Ut rectè dixerit Martianus Imp. *l. 4. C. h. 1.* eos injuriam facere judicio reverendissimæ Synodi, qui semel judicata, ac rectè disposita revolvere, & iterum publicè disputare contendunt: subjunctâ itidem pœnâ, & in Clericos, & in milites, & in liberos, & servos. Pontifex excommunicationem statuit, *c. p. 2. de Hæret. in 6.* ferenda tamen, non lata sententiæ, *Glossa ibid.*

Ubi non potest Imperator penam ratuendo in huiusmodi transgressores, & reliquos haereticos, videti forum suum transgredi, cum hac res concernat statum Reipubl. Christianae, ejusque pacem ac conservationem, quae convellitur: nam, ut ad Theodosium Imp. scribit Leo, tunc optimus regni vestri est status, quando sempiternae Trinitati unius Deitatis confessione servitur. Ut ea res sit mixti fori, recteque per leges civiles cohibeatur & puniatur transgressores. Praeterea Imperatoris, tamquam Ecclesiae protectoris, officio incumbit, contra contemptores legum Ecclesiasticarum insurgere, ut ea, quae ab Ecclesia sunt definita, validioris sint observantiae; vigilantibus utique ejus ministris in jugem eorum observantiam.

Nec hic recte quis objecerit, fidem esse donum Dei, ex libera pendere voluntate, ut frustra ad eam quis cogatur invitus: nam ejus coactionis finis non est, quod quis possit fieri bonus invitus; sed ut timendo, quod non vult pati, vel relinquat impediendam animositatem, vel ignoratam compellatur cognoscere veritatem, ut timens, vel respiciat falsum, de quo contendeat, vel quaerat verum, quod nesciebat, & volens jam teneat, quod nolebat, secundum istud Scripturae: *Da sapienti occasio- nem, & sapientior erit.* Et hac via varios haereticos resipuisse, & ad Catholicam Ecclesiam, abjurata haeresi, reversos esse, tradit August. in can. *Vides xxxiii. q. 6.*

Non sufficit autem corde credere, verum & ore, aliove actu exteriori exprimerenda confessio, ubi ita exigit honor Dei ut proximi utilitas, periculo quoque non obstante; cui praeponderat honor divinus: & licet hominem Christianum non faciat lingua, sed conscientia, non potest tamen habere salutem, qui confessionem non habet, cum dicat, ad Rom. 10. *Apostolus, Corde creditur ad justitiam, ore fit confessio ad salutem;* & formidandum sit illud Salvatoris Matthaei 10. *Qui me negaverit coram hominibus, negabo & eum coram Patre meo, qui in caelis est.* & Lucae 9. *Qui me erubuerit, & sermones meos hunc silius homini: erubescet cum veniet in majestate sua.* Non timendus iste, qui corpus occidit, animam autem occidere non potest; sed is potius, qui potest & animam & corpus perdere in gehennam. *Matth. 10,*

TITULUS II.

De Constitutionibus.
SUMMARIUM.

1. Constitutionum nomine quid veniat.
2. Sunt vel Generales, vel Particulares, vel Personales.
3. 17. Generales à summo Pontifice eduntur.
4. Primatus Ecclesiae Romanae adscribitur.
5. Franc. Hieronimus notatur.
6. Ecclesia Rom. unde dicatur Universalis.
7. Pontificem Rom. esse supra Concilium probatur.
8. Pontifex articulum fidei tollere aut novum inducere non potest.
9. Pontifex non tenetur decretis Concilii.
10. Pontifex Rom. est supra Reges & Principes.
11. Intellectus loci ad Rom. 13. Omnis anima potestatis sublimioribus sit subdita &c.
12. Notantur Politici hujus temporis.
13. Iudiciaria potestas ab initio an fuerit penes Ecclesiam.
14. Leges super personis & rebus sacris à Iustini-ano Imp. curatae.
15. Concilii generalis confirmatio à Theodosio Imp. cur facta.
16. Potestas Ecclesiastica & civilis an possint in eadem persona concurrere.
18. Constitutio Ecclesiastica quid sit.
19. Decretales Epistola constituunt jus generale.
20. Pontifex sine consensu Cardinalium potest ferre legem.
21. Decreta Conciliorum generalium habent vim constitutionum generalium.
22. Constitutiones particulares sunt à Praelatis inferioribus.
23. Illam potestatem iis competere jure humano.
24. Episcopi statuta facere possunt sine Pontificis voluntate.
25. Item sine consensu aut consilio Capituli.
26. Eadem potestas est Cardinalibus in Ecclesiis suorum Titulorum &c.
27. Concilia provincialia & dioecesana quando, à quibus & qui ad ea convocantur.
28. Communitates inferiores quae statuta condere possunt.
29. Constitutiones Ecclesiasticae Pontificiae obligant omnes Christianos.
30. Concilia generalia confirmata à Pont. eandem vim habent.